Gemeente Amstelveen

RAADSVOORSTEL

Voorstel nr 10

Datum B&W-besluit n.v.t.

Voor de raadsvergadering van
24 maart 2021

Portefeuillehouder Wethouder Herbert Raat

Afdeling Griffie

Behandelend ambtenaar (voor technische vragen)
Mariska Steinz
(020) 540 46 82
m.steinz@amstelveen.nl

Behandelen in de raadscommissie op Algemeen bestuur en middelen (ABM) 9 maart 2021

Onderwerp

Rekenkameronderzoek subsidiebeleid.

Gevraagd besluit

Naar aanleiding van de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek naar het subsidiebeleid van Amstelveen het college van burgemeester en wethouders (B&W) de volgende opdrachten te geven:

1. ontwikkel, samen met de subsidiepartners en in overleg met de raad, de monitoring van het behalen van de maatschappelijke doelen;
2. richt de sturing van individuele (grotere) subsidieontvangers meer op maatschappelijke doelen en de mate waarin die gerealiseerd worden;
3. verleg de sturing bij samenwerkende subsidiepartners naar de maatschappelijke doelen en de bijdrage van de individuele coproducenten aan dat resultaat;
4. ontwikkel een helder en transparant afwegingskader voor inkoop versus subsidiëring en draag zorg voor een transparante en navolgbare afweging.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN

Wat willen we bereiken (effectindicatoren)

De gemeenteraad wil inzicht in het gemeentelijk subsidiebeleid.

Wat gaan we daarvoor doen (prestatie-indicatoren)

Onderzoek naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het subsidiebeleid van de gemeente Amstelveen en de rollen van de raad en het college daarbij, de gestelde kaders en de praktijk van de subsidieverlening. In hoeverre kan de gemeenteraad zijn kaderstellende en controlerende rol vervullen? Heeft de raad voldoende inzicht in de financiële en maatschappelijke resultaten van het subsidiebeleid? Welke verbeterpunten zijn er?

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN

Programma (speerpunt)

Divers.

Aanleiding

De gemeente zet subsidies in als instrument om gemeentelijk beleid te realiseren. Hiermee is jaarlijks een bedrag van circa 13,7 miljoen euro gemoeid. De wijze van subsidiëring dient goed aan te sluiten op de rol van de gemeente en de relatie met partijen uit de lokale samenleving: inwoners en maatschappelijke organisaties. De rekenkamercommissie heeft op aangeven van de gemeenteraad het gemeentelijk subsidiebeleid onderzocht met als doel een bijdrage te leveren aan de verdere doorontwikkeling van dit beleid.

Argumenten

Verstrekte subsidies in de afgelopen drie jaar.

In 2018, 2019 en 2020 gaat het om respectievelijk 19,4 miljoen, 13,4 miljoen en 13,7 miljoen euro. Het grootste deel van de subsidies gaat naar instellingen en initiatieven in het sociale domein en naar onderwijs en ontplooiing. Daarbij geldt dat 13% van de subsidieontvangers ontvangen 80% van het door de raad vastgestelde subsidieplafond.

Afgewezen subsidieaanvragen.
In 2019 zijn er 377 aanvragen voor subsidie ingediend. Daarvan zijn er 28 afgewezen en 14 ingetrokken door de aanvrager. De grondslag voor de afwijzing was voor het grootste deel inhoudelijk van aard.

Wat verstaat de gemeente onder subsidies?
De gemeente heeft geen expliciete bestuurlijke visie op de inzet van het subsidie-instrument gedefinieerd. Uit de algemene subsidieverordening en de onderliggende subsidieregelingen blijkt dat de gemeente subsidies verstrekt aan instellingen of inwoners met de bedoeling dat deze activiteiten ontplooien die een bijdrage leveren aan de gemeentelijke beleidsdoelen. Er zijn jaarlijkse subsidies en projectsubsidies.

Subsidiebeleid en doelen van het verstrekken van subsidies.
Het subsidiebeleid bestaat uit een samenstel van procesmatige, inhoudelijke en financiële kaders. De spelregels en financiële middelen zijn helder. De doelen die worden geformuleerd bevinden zich op het niveau van maatschappelijke doelen en uitvoeringsprestaties. De maatschappelijke doelen zijn echter niet zodanig geformuleerd dat zij evalueerbaar zijn. Het is daardoor niet objectief te bepalen in welke mate de doelen worden gerealiseerd en daarover een oordeel te vormen. Daarmee stimuleert de gemeente de subsidieontvanger ook niet om te sturen op de daadwerkelijke effecten van het gevoerde beleid.

Hoe ziet het proces van aanvraag, toekenning en vaststelling er uit?
Het proces van aanvraag, toekenning en vaststelling is in detail beschreven in het subsidieprotocol van de gemeente. Het protocol is voorzien van een checklist en hulpvragen. Hierbij is geen aandacht geschonken aan de verwachte/gerealiseerde bijdrage van uitvoeringsprestaties van subsidieaanvragers aan de gemeentelijke beleidsdoelen. Er wordt ook niet expliciet beoordeeld of ook andere instellingen of initiatieven gelijkwaardige activiteiten ontplooien en waarvoor ook subsidie is aangevraagd of waarmee wordt samengewerkt door de subsidieaanvrager. Het subsidieprotocol wordt strikt gevolgd. Dossiers zijn op orde en compleet.

Vertaling van beleid en doelen naar subsidieafspraken met organisaties.
De gemeente stelt jaarlijks schriftelijk de vraag aan instellingen om een subsidieaanvraag in te dienen. Daarbij formuleert de gemeente het beleid en de doelen en in sommige gevallen ook prestatie-indicatoren. De subsidieaanvragen van de instellingen sluiten goed aan op de door de gemeente gestelde doelen. De subsidieafspraken bewegen zich met name op het niveau van uitvoeringsprestaties en in veel mindere mate op die van maatschappelijke effecten. Samenwerking is uitdrukkelijk een onderdeel van de opdracht aan subsidieontvangers en soms zelfs een voorwaarde voor het ontvangen van subsidie.

Samenspel tussen de gemeente en de aanvrager van subsidie.
Aanvragers van subsidie ervaren het samenspel met de gemeente overwegend als positief en constructief. Het is voor subsidieontvangers niet altijd eenvoudig te doorgronden wat de beleidsdoelen van de gemeente zijn. Zij ervaren verkokering van de beleidsterreinen, waardoor informatie gefragmenteerd tot stand komt en de samenhang niet altijd duidelijk is. Bij personele wisselingen bij de gemeente ervaren de aanvragers de overdracht niet altijd goed. Samenwerking tussen partijen in de samenleving is niet altijd makkelijk. Hier zou de gemeente een regisserende rol kunnen spelen. De gemeente stelt zich op als lerende partner.

Verantwoording subsidieontvanger.
Subsidieontvangers verantwoorden zich conform het verantwoordingsregime zoals gesteld in de algemene subsidieverordening. Hoe hoger het subsidiebedrag, hoe uitgebreider de verantwoording. De verantwoordingsinformatie sluit goed aan op gemaakte afspraken en doelstellingen van de gemeente. Daarnaast is er regelmatig overleg tussen de gemeente en de instellingen. Voor grote instellingen is er ook overleg tussen de portefeuillehouder van de gemeente en de Raad van Toezicht van de instellingen.

Bijdrage verstrekte subsidies aan door gemeente geformuleerde doelen.
De verantwoording van de subsidieontvangers bevindt zich met name op het niveau van uitvoeringsprestaties. De mate waarin wordt bijgedragen aan de realisatie van maatschappelijke doelen is minder aan de orde. De basis ligt hier al in de vertaling van de beleidsdoelen naar afspraken met de instellingen. In het geval beleidsdoelstellingen niet evalueerbaar zijn geformuleerd op het niveau van maatschappelijke effecten, worden de doelen van de instellingen ook niet op dat niveau geformuleerd.

Kaderstelling en controle door de raad.
De raad heeft alle relevante beleidskaders vastgesteld, evenals de programmabegroting met de daarin gestelde subsidieplafonds. Sterk punt van de programmabegroting is dat een uitgebreide bijlage is toegevoegd, waarin alle subsidies per instelling inzichtelijk zijn. Dit maakt dat de raad ook op het niveau van instellingen zijn kaderstellende rol kan invullen. Daarnaast informeert het college de raad wanneer zich substantiële financiële problemen voordoen. Ook op dat moment kan de raad kaders stellen door bijvoorbeeld randvoorwaarden voor een tijdelijke financiële injectie aan het college mee te geven.

De gemeente heeft ook een openbaar subsidieregister waarin alle aan instellingen versterkte subsidies staan. Daarmee kan de raad in principe zijn controlerende rol uitvoeren, ware het niet dat de laatste publicatie echter van 27 juni 2018 is en het register niet meer actueel is.

Het is voor de raad moeilijk een afweging te maken over welke instellingen en activiteiten wel of niet te subsidiëren. Het ontbreekt aan helder zicht op de bijdrage van gesubsidieerde instellingen aan maatschappelijke doelen. De raad stuurt niet op de verdeling van subsidies over instellingen. Hier heeft de raad geen afwegingskader voor. De doelen en programmeringen van de instellingen zijn verschillend en daardoor moeilijk te vergelijken.

Ten aanzien van nieuwe subsidieregelingen reageert de raad op voorstellen vanuit het college. De raad is niet vooraf sturend hierin.

Raadsleden voelen dat na toekenning van een subsidie de aandacht vanuit de gemeente verslapt. Er sluipt een houding van vanzelfsprekendheid in. Daarom worden raad en college soms geconfronteerd met onaangename verrassingen en wordt de raad voor een voldongen feit gesteld: bij stopzetten van de subsidie valt de instelling om. Een werkelijke afweging tussen stopzetten of doorgaan is niet aan de orde.

Subsidies zijn ook historisch bepaald en worden ieder jaar als vanzelfsprekend toegekend. Betrokken organisaties rekenen elke jaar op een subsidie van de gemeente. Het stopzetten ervan zou deze organisaties in de problemen brengen.

Er zijn verschillende relaties met instellingen. Soms is er sprake van een subsidierelatie en soms van een inkooprelatie of een combinatie daarvan. Hoe kiest de raad de juiste relatie?

Kanttekeningen

n.v.t.

Financiën

n.v.t.

Communicatie

De uitkomsten van het onderzoek zullen via een persbericht, de website van de raad, de nieuwsbrief van de raad en de sociale media worden gecommuniceerd. Het onderzoeksrapport wordt gepubliceerd op de website van de raad.

Procedure

Het rapport van de rekenkamercommissie wordt aan de gemeenteraad aangeboden om te agenderen. Het rapport kan worden besproken in de raadscommissie Algemeen bestuur en middelen en in de gemeenteraad.

Bijlagen

Evaluatie subsidiebeleid. Een onderzoek van de rekenkamercommissie Amstelveen.

De griffier — De voorzitter van de Rekenkamercommissie

Debby de Heus — Cor Visser

BEHANDELING RAADSCOMMISSIE

Wijziging/aanvullingen na behandeling raadscommissie

Het voorstel aan de raad is	Aanvaarde amendementen / moties
Ongewijzigd aanvaard Gewijzigd aanvaard Verworpen	

RAADSBESLUIT

Besluit

Naar aanleiding van de conclusies en aanbevelingen van het onderzoek naar het subsidiebeleid van Amstelveen B&W de volgende opdrachten te geven:

1. ontwikkel, samen met de subsidiepartners en in overleg met de raad, de monitoring van het behalen van de maatschappelijke doelen;
2. richt de sturing van individuele (grotere) subsidieontvangers meer op maatschappelijke doelen en de mate waarin die gerealiseerd worden;
3. verleg de sturing bij samenwerkende subsidiepartners naar de maatschappelijke doelen en de bijdrage van de individuele coproducenten aan dat resultaat;

4. ontwikkel een helder en transparant afwegingskader voor inkoop versus subsidiëring en draag zorg voor een transparante en navolgbare afweging.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 24 maart 2021.

De griffier, De voorzitter,

Debby de Heus Tjapko Poppens